

Sygn. akt II C 838/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie II Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	<i>SSR del. Magdalena Antosiewicz</i>
Protokolant:	Wioleta Folman

po rozpoznaniu w Warszawie na rozprawie w dniu 3 grudnia 2013 r.

sprawy z powództwa J. S. (1) i E. I.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Wojewodę (...)

o zapłatę

I oddala powództwo;

II zasądza od J. S. (1) i E. I. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwoty po 3600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt ***II C 838/12***

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym w dniu 25 października 2012 r. J. S. (1) i E. I. wniosły o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego Skarbu Państwa-Wojewody (...) kwot po 360.692,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 25 marca 2011 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie pozwu powódki podnosiły, iż dochodzona pozwem kwota stanowi odszkodowanie należne im w związku ze sprzedażą lokali nr (...) przy ul. (...) w W., zaś podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego stanowią wadliwe decyzje administracyjne dotyczących tejże nieruchomości, objętej działaniem dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze W. (Dz.U. Nr 50, poz. 279). (pozew k. 1-14)

Pozwany Skarb Państwa-Wojewoda (...) reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

Uzasadniając swe stanowisko pełnomocnik pozwanego wskazał, iż strona powodowa niewłaściwie wskazała źródło swej szkody i bezpośrednio związanego z nim ustalenia adekwatnego związku przyczynowego. W sprawie niniejszej ewentualne źródło szkody stanowi decyzja w przedmiocie odmowy ustanowienia prawa własności czasowej, a nie poszczególne decyzje dotyczące lokali mieszkalnych. Dalej strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia dochodzonego pozwem roszczenia powołując się na okoliczność, iż roszczenie powódek przedawniło się, w świetle obowiązującego w dacie wydania decyzji stwierdzających nieważność decyzji sprzedażowych art. 16 kpa, najpóźniej z dniem 10 i 19 września 2009 r., a zatem jeszcze przed wniesieniem powództwa. (odpowiedź na pozew – k. 119 - 124)

Sąd ustalił, co następuje:

Zabudowana nieruchomość położona w W. przy ul. (...) stanowiła, począwszy od 12 marca 1936 r., własność małżonków N. i B. S..

Przedmiotowa nieruchomość została objęta działaniem dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze W.. (bezsporne)

B. S. zmarł w dniu 4 stycznia 1946 r. Spadek po nim nabyli J. S. (2) i Z. Z.. N. S. zmarła w dniu 3 lipca 1961 r. Spadek po niej nabyli J. S. (2) i Z. Z. (k. 26, 27)

J. S. (2) zmarł 19 sierpnia 1995 r. Spadek po nim nabyli J. S. (1) i E. I. (postanowienie k. 28)

Z. Z. (z d. S.) zmarła w dniu 18 kwietnia 1997 r. Spadek po niej nabyli A. Z. i K. W.. Spadek po A. Z. nabyła w całości K. W.. (postanowienie k. 29)

Na mocy umowy darowizny zawartej w formie aktu notarialnego Rep. A (...) w dniu 5 stycznia 2011 r. K. W. przekazała do majątku odrębnego A. N. udział wynoszący 1/2 części w roszczeniach odszkodowawczych za lokale sprzedane w budynku przy ul. (...) w W.. (umowa k. 30-36)

Dnia 16 lutego 1949 r. N. S. i Z. Z. wystąpiły do Wydziału Gospodarki Gruntami Zarządu Miejskiego W. o przyznanie na ich rzecz prawa własności czasowej gruntu nieruchomości położonej przy ul. (...) w W.. Orzeczeniem Administracyjnym z dnia 5 marca 1956 r. nr (...), utrzymanym w mocy decyzją Ministerstwa Gospodarki Komunalnej z dnia 22 czerwca 1956 r. (nr (...)), Prezydium Rady Narodowej w W. odmówiło uwzględnienia przedmiotowego wniosku. Na wniosek K. W. Minister Infrastruktury decyzją z dnia 26 września 2005 r. (...) stwierdził nieważność decyzji Prezydium Rady Narodowej w W. z dnia 5 marca 1956 r. oraz decyzji Ministerstwa Gospodarki Komunalnej z dnia 22 czerwca 1956 r.

(decyzja k. 37-39, nienumerowane akta Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej (...))

Na mocy umowy w formie aktu notarialnego z dnia 24 grudnia 1989 r. lokal nr (...) usytuowany w budynku przy ul. (...) w W. został sprzedany przez Skarb Państwa na rzecz A. A. (1). W dniu 19 września 2006 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W. stwierdziło, że decyzja z dnia 31 sierpnia 1989 r., poprzedzająca sprzedaż przedmiotowego lokalu, została wydana z naruszeniem prawa. Na skutek złożonego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Samorządowe Kolegium Odwoławcze w dniu 24 stycznia 2007 r. podtrzymało swe rozstrzygnięcie w ty zakresie. W dniu 13 czerwca 2007 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie oddalił skargę na tę decyzję.

(decyzje k. 40-44, wyrok k. 45-50, k. 21-22, 18-20 w aktach (...), k. 1/3, 5-7, 8-9, 16-20, 33-38 w aktach (...))

Na mocy umowy zawartej w formie aktu notarialnego z dnia 22 października 1979 r. lokal nr (...) usytuowany w budynku przy ul. (...) w W. został sprzedany przez Skarb Państwa na rzecz małżonków A. i H. S.. W dniu 10 sierpnia 2006 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W. stwierdziło, że decyzja z dnia 31 sierpnia 1989 r., poprzedzająca sprzedaż przedmiotowego lokalu, została wydana z naruszeniem prawa. Na skutek złożonego wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Samorządowe Kolegium Odwoławcze w dniu 13 czerwca 2007 r. podtrzymało swe rozstrzygnięcie w ty zakresie. W dniu 28 marca 2008 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie oddalił skargę na tę decyzję.

(decyzje k. 51-54v., wyrok k. 55-61, k. 22 i n. w aktach (...), k. 14 i n. w aktach (...))

Na mocy umowy zawartej w formie aktu notarialnego z dnia 22 listopada 1976 r. lokal nr (...) usytuowany w budynku przy ul. (...) w W. został sprzedany przez Skarb Państwa na rzecz A. M.. W dniu 10 sierpnia 2006 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W. stwierdziło, że decyzja z dnia 31 sierpnia 1989 r., poprzedzająca sprzedaż przedmiotowego lokalu, została wydana z naruszeniem prawa. Na skutek złożonego wniosku o ponowne rozpatrzenie

sprawy Samorządowe Kolegium Odwoławcze w dniu 13 czerwca 2007 r. podtrzymało swe rozstrzygnięcie w ty zakresie. W dniu 28 marca 2008 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie oddalił skargę na tę decyzję.

(decyzje k. 62-65v., wyrok k. 66-71, k. 24-26, k. 33 w aktach(...), k. 1-9, 11-18 w aktach (...))

W dniu 25 marca 2011 r. K. W., J. S. (1) i E. I. skierowały do Sądu Rejonowego (...) w Warszawie wniosek o zawiązanie Skarbu Państwa-Wojewody (...) do próby ugodowej w przedmiocie roszczeń odszkodowawczych z tytułu sprzedaży opisanych lokali. Zawiązany Skarb Państwa nie wyraził zgody na zawarcie ugody.

(zawiązanie do próby ugodowej k. 72-81, odpowiedź k. 82)

Ani powódki, ani ich poprzednicy prawni, nie występowały o przyznanie odszkodowania za sprzedane przez Skarb Państwa usytuowane w budynku przy ul. (...) w W. lokale w trybie administracyjnym. (bezsporne)

Powyższy stan faktyczny był między stronami bezsporny i ustalony został przez Sąd w oparciu przedłożone w sprawie fotokopie przywołanych wyżej dokumentów, którym Sąd dał wiarę pomimo nie złożenia ich oryginałów, a także w oparciu o dokumenty zgromadzone z załączonych aktach SKO w W. oraz aktach Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, jako że wynikające z nich okoliczności faktyczne nie były kwestionowane przez żadną ze stron – strony bowiem różniły się zasadniczo kwestią oceny skutków prawnych, jakie z tychże dokumentów wynikają - a wobec tego zbędnym było także żądanie złożenia ich oryginałów, co w powołanych wyżej okolicznościach sprawy umożliwiałoby oparcie się na w/w fotokopiach jako dowodach, o których mowa w art. 308 k.p.c.

W sprawie niniejszej oddalić należało natomiast, stosownie do treści art. 227 k.p.c, wniosek dowodowy powódek w przedmiocie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia wysokości szkody, który uznać należało w okolicznościach niniejszej sprawy za zbędny i nieprzydatny dla rozstrzygnięcia sprawy, skutkujący nieuzasadnioną przewlekłością postępowania, w świetle braku wykazania przez powódkę podstaw do przypisania pozwanemu odpowiedzialności – o czym mowa poniżej.

Sąd zważył, co następuje:

Zgłoszone przez stronę powodową powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w niniejszej sprawie bezprzedmiotowym jest badanie, czy roszczenia powódek mogły opierać się wyłącznie na decyzji dotyczącej rozpoznania wniosku dekretowego, czy też również na decyzjach odnoszących się do kwestii sprzedaży poszczególnych lokali. Powództwo niniejsze podlegało bowiem oddaleniu z uwagi na skuteczne podniesienie przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia.

Uchwałą z dnia 31 marca 2011 r. (III CZP 112/10) Sąd najwyższy jednoznacznie przesądził, że w sytuacji, gdy decyzja administracyjna została wydana przed dniem 1 września 2004 r., zaś stwierdzenie jej nieważności nastąpiło już po tej dacie, to wówczas roszczenia odszkodowawcze należy oceniać z zastosowaniem art. 160 § 1,2,3 i 6 kpa. Artykuł 160 § 6 stanowi przy tym, że roszczenie odszkodowawcze przedawnia się z upływem 3 lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 kpa albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2 kpa, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 kpa. Tym samym o chwili rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia decyduje data uprawomocnienia się decyzji nadzorczej. Co prawda z art. 16 § 1 kpa stanowi, że ostateczną jest taka decyzja, od której nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji ani wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy, jednak brzmienie takie cytowanemu przepisowi nadała dopiero ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 6 z 2011 r., poz. 18), która weszła w życie dnia 11 kwietnia 2011 r. Przed tą datą ostateczność decyzji administracyjnej równoznaczna była tylko i wyłącznie z brakiem możliwości wniesienia odwołania. W tym miejscu podkreślić również wypada, że w orzecznictwie utrwalony jest już pogląd, iż w przypadku złożenia wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy moment początkowy terminu przedawnienia, określony w art. 160 § 6 kpa, przypada na datę pierwszej decyzji (tak m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008

r., V CSK 204/08). Twierdzenie takie jest uprawnione również w sytuacji niniejszej, bowiem cytowany wyżej art. 16 kpa, w kształcie nadanym nowelizacją z 2011 r., znajduje zastosowanie wyłącznie do decyzji wydanych po tej dacie, a tym samym nie może wpływać na moment uzyskania waloru ostateczności przez decyzje zapadłe w przeszłości.

Nie sposób również przyjąć, że na bieg terminu przedawnienia roszczenia jakkolwiek wpływ może mieć złożenie skarg na decyzje do Sądu Administracyjnego. Przepis art. 160 § 6 kpa w sposób jednoznaczny wskazuje bowiem na datę wydania decyzji ostatecznej jako początek biegu przedawnienia roszczenia. Nie może być tutaj mowy również o jakiegokolwiek pomyłce legislacyjnej, gdyż art. 160 kpa (oznaczony wówczas jako art. 140 kpa) wprowadzony został w tym samym czasie, gdy powołano do życia sądownictwo administracyjne (ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym oraz o zmianie ustawy kodeks postępowania administracyjnego). Gdyby zatem ustawodawca zamierzał uzależnić bieg przedawnienia roszczeń odszkodowawczych od złożenia skargi na decyzję ostateczną, to wówczas niewątpliwie zostałyby to wyraźnie wyartykułowane w tych przepisach. Tymczasem przyjęte wówczas rozwiązanie § 6 konsekwentnie wskazywało datę wydania takiej decyzji jako początek biegu przedawnienia. W takiej sytuacji zaś nie sposób kwestionować woli ustawodawcy.

Powyższy pogląd potwierdzony został zresztą w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2003 r. (I KKN 63/01), w którym wskazano także, że złożenie skargi do Naczelnego Sądu Administracyjnego na ostateczną decyzję stwierdzającą nieważność decyzji wydanej z naruszeniem prawa nie przerywa biegu przedawnienia roszczenia określonego w art. 160 § 6 kpa. Na poparcie tego stanowiska podniesiono, że skarga do sądu administracyjnego zmierza do podważenia decyzji, a nie dochodzenia czy ustalenia roszczenia odszkodowawczego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt sprawy niniejszej stwierdzić należy, że termin biegu przedawnienia dla roszczeń powódek rozpoczął swój bieg z chwilą wydania pierwszej decyzji SKO w W., ponieważ korzystały one z waloru ostateczności. Decyzja nadzorcza w przedmiocie wniosku dekretoowego (jeśli to z niej wywodzić roszczenie powódek) stała się zatem ostateczna w dniu 26 września 2005 r., zaś decyzje nadzorcze dotyczące sprzedaży poszczególnych lokali – dnia 10 sierpnia i 19 września 2006 r. W rezultacie, nawet przy przyjęciu jako początku biegu przedawnienia daty wydania ostatniej decyzji nadzorczej, wszelkie roszczenia strony powodowej przedawniły się już z dniem 19 września 2009 r. Do tego czasu powodowie nie występowali o odszkodowanie w trybie administracyjnym w oparciu o art. 160 § 4 kpa, natomiast zawezwanie do próby ugodowej, które bieg przedawnienia mogłoby ewentualnie przerwać, miało miejsce dopiero w marcu 2011 r. Uwadze Sądu nie uszło również, że roszczenia niniejsze byłyby przedawnione także w wypadku, gdyby uwzględnić wszystkie decyzje SKO zapadłe wskutek złożenia wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy.

W ocenie Sądu podniesienie przez stronę pozwaną nie stanowiło również nadużycia prawa ani nie pozostawało w sprzeczności z zasadami współzycia społecznego.

W szczególności powód w żaden sposób nie wykazał, że działanie strony pozwanej miało właśnie taki charakter. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że zasadą podstawową, wyartykułowaną w kodeksie cywilnym, jest przedawnianie się roszczeń majątkowych, zaś odstępstwo od tej reguły stanowi wyjątek. O nadużyciu prawa można zatem mówić tylko wtedy, gdy, z uwagi na wyjątkowe okoliczności indywidualnego przypadku, działania dłużnika uznać należy za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. O zaistnieniu takiej sytuacji nie przesądza natomiast sama w sobie okoliczność dopuszczenia się przez Państwo deliktu czy też innych wadliwych zaniechań, gdyż wówczas skuteczne podniesienie przez sprawcę zarzutu przedawnienia w sprawie o odszkodowanie nie byłoby w ogóle możliwe. Zastosowanie instytucji przedawnienia roszczeń deliktowych, nawet w stosunku do Skarbu Państwa, nie sposób również uznać za sprzeczne z konstytucyjnym prawem do odszkodowania w sytuacji, gdy strona powodowa na skutek własnej, zawinionej beczynności nie podjęła we właściwym terminie próby realizacji swych uprawnień.

Wskazać bowiem należy, że do wystąpienia w wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej powódki nie przedsiębrały jakichkolwiek akcji zmierzających do uzyskania odszkodowania - czy to na drodze administracyjnej, czy też nawet wobec niewłaściwego podmiotu, np. w stosunku do W.. Podkreślenia przy tym wymaga, iż kontrowersje dotyczące

podmiotu odpowiedzialnego w zakresie obowiązku naprawienia szkody rozwane zostały już w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 r. (III CZP 99/06).

Przy prezentowanej przez powódki biernej postawie nie sposób zatem przyjąć, że brak wystąpienia ze stosownymi roszczeniami na drogę sądową wywołany był rozbieżnościami występującymi w ówczesnym okresie w orzecznictwie. Nawet jeśli jednak istotnie taka sytuacja miała miejsce, to powódki wobec zaistniałych wątpliwości winny w najwcześniejszym możliwym terminie inicjować postępowanie cywilne, które ewentualnie mogłoby zostać później zawieszona wobec toczącego się postępowania administracyjnego. Okoliczności, w jakich znalazła się strona powodowa, nie miały przy tym charakteru wyjątkowego, a inni pokrzywdzeni w analogicznym położeniu uniknęli skutków przedawnienia pomimo panujących rozbieżności w poglądach doktryny i orzecznictwa.

Z powyższego zdaniem Sądu wynika, że przyjęcie w niniejszej sprawie nadużycia prawa ze strony pozwanego skutkowałoby zakwestionowaniem instytucji przedawnienia w ogólności, a także prowadziłoby do sytuacji, w której wyklucza się całkowicie zastosowanie tej instytucji w stosunku do roszczeń odszkodowawczych skierowanych przeciwko Skarbowi Państwa, co z pewnością nie było zamysłem ustawodawcy.

Mając zatem na uwadze przedawnienie dochodzonego przez stronę powodową roszczenia, powództwo zostało oddalone.

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, na które w niniejszej sprawie składają się koszty udziału profesjonalnych pełnomocników w kwotach po 3.600,00 zł od każdej z powódek.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w wyroku.